

Planprogram

Kommuneplanens arealdel 2024-2036

Fastsatt av Kvinesdal kommunestyre 24. mai 2023

Mangfold fra hav til hei

Nær | Grønn | Nyskapende

Innhold

Orientering om fastsetting av planprogrammet	3
1. Innledning	4
1.1 Bakgrunn.....	4
1.2 Om planprogrammet.....	5
2. Målet med revisjon av kommuneplanens arealdel	5
3. Rammer og føringer for planarbeidet	6
3.1 FNs bærekraftsmål	6
3.2 Nasjonale og regionale føringer	7
3.3 Kommunale føringer.....	11
4. Viktige temaer i planarbeidet	12
4.1 Klima- og miljøvennlig utvikling.....	13
4.2 Boligbygging.....	14
4.3 Spredt utbygging i LNF-områdene.....	15
4.4 Næringsarealer	16
4.5 Areal til offentlig formål	17
4.6 Landbruk, naturmangfold og friluftsliv.....	18
4.7 Samfunnssikkerhet og klimatilpasning.....	19
4.8 Andre temaer og problemstillinger	20
5. Arealinnspill	21
6. Kunnskapsgrunnlag og utredningsbehov	22
6.1 Planbeskrivelsen	22
6.2 Konsekvensutredning og ROS-analyse	23
6.3 Arealregnskap.....	26
6.4 Utredningsbehov og analyser.....	27
7. Planprosessen	28
7.1 Fremdrift og prosess.....	28
7.2 Organisering.....	29
7.3 Medvirkning og kommunikasjon	30

Orientering om fastsetting av planprogrammet

Dette planprogrammet ble fastsatt ved vedtak i kommunestyret den 24. mai 2023, K-sak 22/23.

Ved behandlingen ble det vedtatt 1 endringspunkt i kapittel 4.3 om spredt utbygging i LNF-områdene knyttet til vurdering av utbredelsen av områdene for spredt boligbygging i LNF-områdene.

Vedtaket i sin helhet:

«Kommunestyret fastsetter med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-13, planprogram for kommuneplanens arealdel 2024-2036.

Utstrekningen med muligheter for spredt boligbygging skal ikke reduseres i forhold til det som er lagt opp til i gjeldende kommuneplan. Dette innarbeides i plandokumentet.».

Endringspunktet er inntatt på side 16 i planprogrammet.

Det følger av vedtakets ordlyd at føringen gjelder for spredt boligbygging i LNF-områdene.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument, og består av to deler: en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel. Kommuneplanens samfunnsdel peker ut mål og strategier for den langsiktige utviklingen i kommunen, og gir føringer for politiske satsingsområder. Ny samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 12. oktober 2022.

Kommuneplanens arealdel er styringsverktøy for bruk og vern av kommunens arealer, og omfatter hele kommunen. Arealdelen viser sammenhengen mellom arealdisponeringen og mål og strategier i samfunnsdelen. I *Kommunal planstrategi 2019-2023* har det vært lagt til grunn at revisjon av arealdelen igangsettes når ny samfunnsdel er vedtatt. Arealdelen skal være et viktig verktøy for å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Arealdelen skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og angi rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan iverksettes, og hvilke hensyn som må ivaretas ved disponering av arealene. Arealdelen er bindende for påfølgende planer og byggetiltak.

Kommuneplanens arealdel består av:

- Arealplankart (juridisk bindende)
- Planbestemmelser (juridisk bindende)
- Planbeskrivelse med konsekvensutredning og ROS-analyse

Utarbeidelse av ny arealdel er regulert av plan- og bygningsloven (pbl) og forskrift om konsekvensutredninger. Figur 1 viser den samlede planprosessen for kommuneplanens arealdel.

Figur 1: Den samlede planprosessen for kommuneplanens arealdel (kilde: planlegging.no).

1.2 Om planprogrammet

Før arbeidet med revisjon av arealdelen kan starte opp, skal det utarbeides et planprogram. Dette dokumentet er planprogrammet for arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel. Planprogrammet beskriver hvordan Kvinesdal kommune vil legge opp arbeidet med utarbeidelse og behandling av ny arealdel på overordnet nivå. Rammer, utfordringer og mål for planarbeidet skal avklares. Planprogrammet er et verktøy for å gjøre planleggingen målrettet og forutsigbar.

Planprogrammet gir en nærmere beskrivelse av:

- Målet med revisjon av planen
- Viktige føringer
- Temaer i planarbeidet
- Behovet for utredninger og alternativer som skal vurderes
- Hvordan kommunen vil legge opp planprosessen
- Hvilke frister som gjelder og hvem som skal delta i planarbeidet
- Opplegg for medvirkning i planarbeidet, arealinnspill

Gjennom planprogrammet ønsker kommunen å skape forutsigbarhet og gi klare rammer for planprosessen. Dette skal gi mer realistiske forventninger hos grunneiere, utbyggere og andre om hvilke innspill som vil kunne føre frem, og samtidig redusere kommunens arbeid med urealistiske innspill. Planprogrammet viser hvilke vurderinger kommunen vil vektlegge ved vurdering av arealinnspill, og slik bidra til å fremme en arealutvikling i tråd med målene i kommuneplanens samfunnsdel og de langsiktige arealprinsippene i arealstrategien.

Etter at planprogrammet har vært gjenstand for offentlig ettersyn og høring, fremlegger formannskapet revidert forslag for kommunestyret, som deretter fastsetter planprogrammet.

2. Målet med revisjon av kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel er kommunens overordnede plan for arealbruk. Arealdelen skal bidra til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel, og legge til rette for en bærekraftig samfunnsutvikling og overgangen til et lavutslippssamfunn.

Den nye arealdelen skal bygge på kommunens visjon og verdier «*Mangfold fra hav til hei – nær – grønn – nyskapende*» og de prioriterte satsingsområdene i samfunnsdelen. I tillegg vil arealprinsippene i arealstrategien gi føringer for utforming av arealdelen. Dette innebærer at ny arealdel i størst mulig grad skal legge til rette for en areal- og ressursforvaltning som kan bidra til:

- At Kvinesdal er et godt sted å leve

- Næringsutvikling og verdiskaping
- Reduksjon av klimagassutslipp
- Bærekraftig forvaltning av natur- og kulturlandskapet
- Forebygger uønskede hendelser gjennom god arealplanlegging

Det er viktig å være oppmerksom på at målene i kommuneplanens samfunnsdel har innebygde målkonflikter. Det er viktig å synliggjøre og drøfte disse i forhold til de arealmessige grepene som skal foretas i ny arealdel. Dette er viktig i forhold til å kunne legge til rette for en bærekraftig samfunnsutvikling som ser sammenhengen mellom økologisk (miljømessig), sosial og økonomisk bærekraft.

Den nye arealdelen skal være Kvinesdal kommunens overordnede plan for bruk av arealene de neste 12 årene.

3. Rammer og føringer for planarbeidet

Revisjon av kommuneplanens arealdel skal følge opp kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategi og nasjonale og regionale føringer.

3.1 FNs bærekraftsmål

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging fra 2019 gir regjeringen tydelige føringer for at kommunene skal legge bærekraftsmålene til grunn for samfunns- og arealplanleggingen. Føringer er fulgt opp i kommuneplanens samfunnsdel, der det er lagt til grunn at bærekraftsmålene skal utgjøre den overordnede rammen for utviklingen av Kvinesdalsamfunnet. Mot 2040 skal Kvinesdal kommune prioritere disse 9 bærekraftsmålene spesielt:

3.2 Nasjonale og regionale føringer

Nasjonale og regionale føringer er retningsgivende for kommunal planlegging og kan gi grunnlag for innsigelse dersom planforslaget er i strid med føringene. Oversikten nedenfor er ikke uttømmende.

Nasjonale føringer

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023. Regjeringen legger hvert 4. år frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. De nasjonale forventningene fra 2019 er knyttet til tre hovedtema: gode og effektive planprosesser, bærekraftig areal- og samfunnsutvikling og attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder. Regjeringen fremhever fire store utfordringer som også må håndteres på lokalt nivå:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning fra 2018.

Retningslinjene gir føringer for bruk av kommuneplanen for å oppnå en arealdisponering som ivaretar klima- og energihensyn.

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging fra 2014.

Retningslinjene gir føringer som fremmer kompakt og klimavennlig by- og tettstedsutvikling, herunder vektlegging av høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon.

Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen fra 2021.

Retningslinjene gir føringer som skal legges til grunn ved all planlegging i 100-meters belte langs sjøen.

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen fra 1995.

Retningslinjene gir kvalitets- og funksjonskrav for arealer avsatt til barn og unge.

Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag fra 1994. Retningslinjene gir føringer for forvaltning av vernede vassdrag. Litleåna og Møska omfattes av verneplan for vassdrag.

Oppdatert nasjonal jordvernstrategi fra 2021. Inneholder nytt mål om at den årlige omdisponeringen av dyrka jord ikke skal overstige 3 000 dekar, og at målet skal være nådd innen 2025.

Medl. St. 18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet.

Stortingsmeldingen omfatter tiltak og føringer for blant annet forvaltning av friluftsområder.

Meld. St. 19 (2018-2019) Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn.

Stortingsmeldingen omhandle den samlede innsatsen for å fremme bedre folkehelse og god livskvalitet i befolkningen.

Nasjonal transportplan 2022-2033. Transportplanen er regjeringens plan for transportpolitikken de neste 12 årene. Ny E39 gjennom Kvinesdal vil ha ringvirkninger for kommunen.

Rundskriv H-5/18: Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling fra 2018. Rundskrivet beskriver blant annet hvordan samfunnssikkerhet skal ivaretas i kommunal planlegging. Her fremkommer det at dersom tiltak skal kunne realiseres direkte med hjemmel i kommuneplanens areadel må kommunen har sikret at krav om kartlegging, risikovurdering og oppfølging på reguleringsplannivå er ivaretatt gjennom kommuneplanprosessen. Dette vil gjelde i LNF-områder hvor det tillates spredt bebyggelse uten krav om reguleringsplan.

Rundskriv Q-06/2020 Forvaltning av kirke, gravplass og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø fra 2020. Rundskrivet gir oversikt over gjeldende regler og utfyllende veiledning og anbefalinger for hvordan kirkene, kirkestedene, gravplassene og gravminnene som kulturminne og kulturmiljø skal forvaltes.

Rundskriv T-2/2008 Om barn og planlegging fra 2008. Rundskrivet presiserer kommunens ansvar for at all plan- og byggesaksbehandling ivaretar hensynet til barn og unges behov for gode oppvekstvilkår og nærmiljø.

Veikart Grønt industriløft fra 2022. Veikartet viser regjeringens tilnærming når det gjelder å identifisere egnede lokaliseringer/arealer for ny grønn industri.

Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442 fra 2021. Retningslinjen skal bidra til å forebygge helsekonsekvenser av støy, og ivaretar og utvikler gode lydmiljøer og stille områder i arealplanleggingen.

Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging T-1520 fra 2012. Retningslinjen skal bidra til å forebygge helseeffekter av luftforurensninger gjennom god arealplanlegging.

Veileder: Planlegging for spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse i landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder fra 2020. Veilederen klargjør forutsetningene for spredt bolig-, fritids-, og næringsbebyggelse i kommuneplanens arealdel.

Veileder M-1941: Konsekvensutredninger for klima og miljø fra 2021. Veilederen angir metode for konsekvensutredning av klima- og miljøtema.

Veiledning til bruk av vannforskriften § 12. I brev av 9. juli 2021 kommer Klima- og miljødepartementet med veiledning som redegjør for de juridiske rammene for § 12 i vannforskriften og sentrale tolkningsspørsmål knyttet til den praktiske anvendelsen av § 12.

Veileder Klimatilpasning i arealplan. Miljødirektoratets digitale veileder fokuserer på det som er viktig for å ivareta gode forhold for naturmangfoldet i et klima i endring.

Veileder Klimavennlig lokalisering i arealplanlegging. Miljødirektoratets digitale veileder omhandler hvordan planlegge for et begrenset transportomfang når kommunen beslutter hvor boliger og annen utbygging skal lokaliseres.

Veileder Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging fra 2017. Veilederen omhandler ROS-analyser som metode i arealplanleggingen.

Gravplassveilederen. Digital veileder som omhandler sentrale lover og relevante temaer.

I tillegg kommer andre relevante statlige veiledere og lignende.

Regionale føringer

Regionplan Agder 2030 fra 2019. Planen er det overordnede strategiske styringsdokumentet for utviklingen av Agder.

Regionplan Lister 2030 fra 2021. Er en plan for utvikling av Listerregionen som omfatter kommunene Farsund, Flekkefjord, Hægebostad, Kvinesdal, Lyngdal og Sirdal. Hovedmålet med planen er å utvikle Lister til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region; et lavutslippssamfunn med gode levekår.

Regional transportplan for Agder 2015-2027 fra 2015. Planen oppsummerer de viktigste prioriteringene og tiltakene som må gjøres på Agder for å løse dagens, og møte morgendagens transportbehov. Ny E39 gjennom Kvinesdal er omtalt i planen.

Regional plan for samferdsel i Vest-Agder 2015-2020 fra 2016. Planen angir blant annet overordnede mål og strategier for samferdselssektoren i Vest-Agder. Planen vil bli erstattet av *Regional plan for mobilitet* som er under arbeid.

Fylkesdelplan for senterstruktur og lokalisering av handel og tjenester i Vest-Agder fra 2003. Planen angir den samordnede areal- og transportplanlegging og by- og tettstedsutvikling i Vest-Agder. Planen vil bli erstattet av *Regional plan for senterstruktur- og handel i Agder* som er under arbeid.

Plan for kollektivtransporten i Vest-Agder 2015-2020 fra 2016. Planen inngår som en temaplan til Regional plan for samferdsel i Vest-Agder 2015-2020. Planen vil bli erstattet av *Regional plan for mobilitet* som er under arbeid.

Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020 (Vest-Agder) fra 2014. Planen skal bidra til å utvikle Agder til en ledende region når det gjelder folkehelsearbeid. Det skal utarbeides ny plan for fysisk aktivitet, idrett, friluftsliv og folkehelse for hele Agder. Arbeidet er planlagt startet opp i 2023.

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2022-2027 fra 2021. Planen skal bidra til en forvaltning som beskytter vannmiljøet mot forringelse, og forbedrer og gjenoppretter miljøtilstanden der forholdene ikke er gode nok. Vannområdet Sira-Kvina inngår og inkluderer Kvinesdal kommune.

Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heieplanen) fra 2012. Planen fastsetter en klar grense for Nasjonalt villreinområde som ivaretar villreinens arealbruk i ulike områder. Omfatter arealer nord i Kvinesdal kommune.

Klimaveikart for Agder fra 2018. Angir hvordan det offentlige kan kutte klimagassutslipp.

Risiko og sårbarhetsanalyse for Agder fra 2017. Analysen gir en oversikt over risikobildet på Agder.

Strategi for kraftforedlende industri på Agder 2022-2030 fra 2022. Strategien fokuserer særlig på hvordan Agder kan legge til rette for utvikling av industriområder og industriparker som faller inn under regjeringens nasjonale strategi.

Håndtering av rene jord- og steinmasser informasjon fra Statsforvalteren i Agder, forurensingskonferansen 2023.

I tillegg kommer relevante regionale veiledere og lignende.

Lover og forskrifter

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven)
- Forskrift om konsekvensutredning
- Forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (Kart- og planforskriften)
- Lov om friluftsliv (Friluftsloven)
- Lov om kulturminner (Kulturminneloven)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (Natumangfoldloven)
- Lov om jakt og fangst (Viltloven)
- Lov om laksefiske og innlandsfiske mv. (Lakse- og innlandsfiskeloven)
- Lov om jord (Jordlova)
- Lov om skogbruk (Skogbrukslova)
- Forskrift om rammer for vannforvaltning (Vannforskriften)
- Lov om havner og farvann (Havne- og farvannsloven)

3.3 Kommunale føringer

Kommunale føringer finner vi både i kommunal planstrategi fra 2019, ny samfunnsdel og andre kommunale plandokumenter.

Føringer fra Kommunal planstrategi 2019-2023

I planstrategien har kommunestyret lagt følgende til grunn:

- i. Revisjon av kommuneplanens arealdel skal svar ut ny samfunnsdel og ha særlig fokus på følgende temaer:
  - a) Landbruksarealer: Legge til rette for utbyggingsmønstre som ikke innebærer omdisponering av dyrka jord, slik at landbrukets næringsgrunnlag ikke forringes.
  - b) Næringsarealer: Legge til rette for riktig areal til riktig bruk og tilknytning til ny E39.
  - c) Boligområder: Fokus på utbyggingsmønstre og fortetting.
  - d) Vurdere behovet for arealer til offentlig formål for å sikre fremtidige behov.
  - e) Friluftsområder: Sikring av viktige friluftsområder på egnet måte i kommuneplanens arealdel.
- ii. Kommunedelplanene for Moi-Sandvatn, Fjotland og Kvinlog innarbeides i kommuneplanens arealdel.
- iii. Planbestemmelsene til arealdelen revideres for å sikre klimatilpasning og at de er i samsvar med plan- og bygningslovens krav.

Kvinesdal 2040, Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2040

Basert på visjonen «*Mangfold fra hav til hei*» og verdiene *nær – grønn – nyskapende* og de fem satsingsområdene, legger samfunnsdelen premissene for utvikling av Kvinesdalsamfunnet mot 2040.

Innenfor de fem satsingsområdene er det formulert mål for hvordan vi vil ha det og strategier for hvordan det skal jobbes for å utvikle kommunen i den retning vi ønsker. Flere av målene og strategiene har betydning for kommunens arealutforming. For eksempel vil tilrettelegging for attraktive næringsstomter og spredt boligbygging måtte konkretiseres gjennom arealdelen. Mål og strategier med særskilt relevans for arealutforming legges til grunn for planarbeidet.

Arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel, som fastlegger de langsiktige arealprinsippene for kommunens areal- og ressursforvaltning, skal legges til grunn for revisjon av kommuneplanens arealdel. Arealstrategien legger føringer for fremtidig arealbruk og skal sikre at arealplanleggingen skjer i samsvar med målene i samfunnsdelen, og bidra til sammenheng og helhet i planleggingen.

Arealstrategien er konkretisert i fem temaer:

- Senterstruktur og stedsutvikling
- Utbyggingsmønster
- Næringsutvikling
- Grønnstruktur og friluftsliv
- Bærekraftig arealbruk

[Andre kommunale plandokumenter](#)

Kommunedelplan for trafikksikkerhet 2019-2023 fra 2019. Et av planens mål er at trafikksikkerhetshensyn skal vektlegges i all kommunal plan- og byggesaksbehandling.

Kulturminneplan for Kvinesdal 2021-2025 fra 2021. Planen angir blant annet prioriterte kulturmiljøer i kommunen. Områder som er relevante må sikres på egnet måte i arealdelen.

Hovedplan avløp fra 2017. Hovedplanen er en oversiktsplan som omhandler situasjonen for eksisterende avløpsanlegg og behov for nødvendige tiltak.

Hovedplan vannforsyning fra 2017. Er en oversiktsplan som beskriver dagens vannforsyning og anlegg samt gir en oversikt over fremtidige tiltak.

Risiko- og sårbarhetsanalyse i Kvinesdal kommune fra 2016. Gir en oversikt over antatte uønskede hendelser i kommunen. Revisjon av helhetlig ROS pågår.

Sti- og løypeplan for Kvinesdal nord fra 2022. Planen svarer ut rekkefølgekravet i § 2-2 i bestemmelsene til gjeldende arealdel. Her heter det at det må foreligge kommunal sti- og løypeplan som styrer ferdselen inn mot Nasjonalt villreinområde før fritidsbebyggelse kan etableres i nærmere angitte områder. Løypenettet i sti- og løypeplanen innarbeides i arealplankartet hvor det er aktuelt.

Forvaltningsplan for statlig sikra friluftsområder Kvinesdal 2019-2023 fra 2018. Planen angir hvilke statlig sikra friluftsområder som finnes i kommunen. Områder som er relevante må sikres på egnet måte i arealdelen.

Helse og omsorg i Kvinesdal mot 2040 fra 2018. Planen beskriver utfordringene innenfor helse og omsorg og skisser strategier for hvordan disse kan løses.

4. Viktige temaer i planarbeidet

Kommuneplanens arealdel skal konkretisere hvordan vi fysisk skal utvikle kommunen vår for å realisere målene i samfunnsdelen. Det er langsiktige arealstrategi i samfunnsdelen som skisserer hvordan bruken av areal skal tilpasses de overordnede målene for samfunnsutviklingen.

Dette kapittelet beskriver de viktigste temaene i planarbeidet. Noen temaer vil kreve egne utredninger mens andre vil kunne vurderes ut ifra kjent kunnskap.

4.1 Klima- og miljøvennlig utvikling

Arealplanlegging er et viktig virkemiddel for å redusere klimagassutslippene, og sikre overgangen til et lavutslippssamfunn. Klimaendringer fører blant annet med seg økt risiko for flom og mer styrtregn. Arealplanlegging er et viktig verktøy for å forebygge skade fra, og tilpasse samfunnet endringene som klimaendringer medfører. Ved planlegging av arealbruk er det viktig å se på hvilke effekter klimaendringene vil gi, hvilke områder som er utsatt, og vurdere konsekvensene av foreslått arealbruk. I dette ligger også å styre arealbruken bort fra områder som er spesielt utsatt for klimaendringer og hvor det er vanskelig å kunne bygge robust nok.

For å legge til rette for en bærekraftig utvikling, er det i arbeidet med ny arealdel viktig å se nærmere på hvordan arealplanlegging kan legge til rette for en utbygging, der arealbruk og transportbehov reduseres i tråd med nasjonale føringer, regionale og lokale mål. Et viktig virkemiddel i denne forbindelse er utbyggingsmønster som gjør det mulig for flere å gjennomføre så mye som mulig av hverdagstransporten sin uten bruk av bil. Dette krever at lokalisering av boliger må sees i sammenheng med lokalisering av skole, barnehage, daglighandel, fritidsaktiviteter og kollektivknutepunkt. I Kvinesdal der 47 % av innbyggerne bor i spredtbygde strøk (kilde SSB, 2021), vil det være begrenset hvor mye det vil være mulig å redusere personbiltrafikken. Over tid med tilrettelegging for utskifting av kjøretøyparken til lavutslippsbiler, vil man kunne oppnå større grad av bærekraftig mobilitet, dvs. redusert klimagassutslipp.

Kommuneplanens samfunnsdel har som mål at Kvinesdal har redusert sine ikke-kvotepfiktige utslipp med 45 % innen 2030. Arealdelen må derfor legge til rette for en arealbruk som ivaretar karbonrike arealer som skog, myr, jordbruksarealer og andre grønne areal. Senterstrukturen i arealstrategien vil være styrende for hvordan Kvinesdal skal vokse og dermed i vurderingen av nye utbyggingsformål. Ny konsentrert boligbygging skal i henhold til utbyggingsmønsteret i arealstrategien søkes lokalisert nær eller i tilknytning til eksisterende tettsteder. På denne måten kan transportbehovet søkes redusert.

Fossilt brennstoff som olje, gass og kull, er noe av det som bidrar aller mest til klimaendringene. Skal den globale oppvarmingen bremses er det nødvendig med en omlegging til fornybar energi. Med fornybar energi, mener vi ting som vindkraft, bølgekraft, solenergi og annet. Det er kilder som vi ikke bruker opp, men som jorda stadig lager mer og mer av. Når kommuneplanens arealdel nå er gjenstand for revisjon er det naturlig at det i planen søkes avklart om det er aktuelt å avsette områder/arealer for produksjon av fornybar energi i Kvinesdal kommune. Anlegg for fornybar energi kan ha store naturkonsekvenser, der noen fornybare energiformer har større miljøkonflikter enn andre.

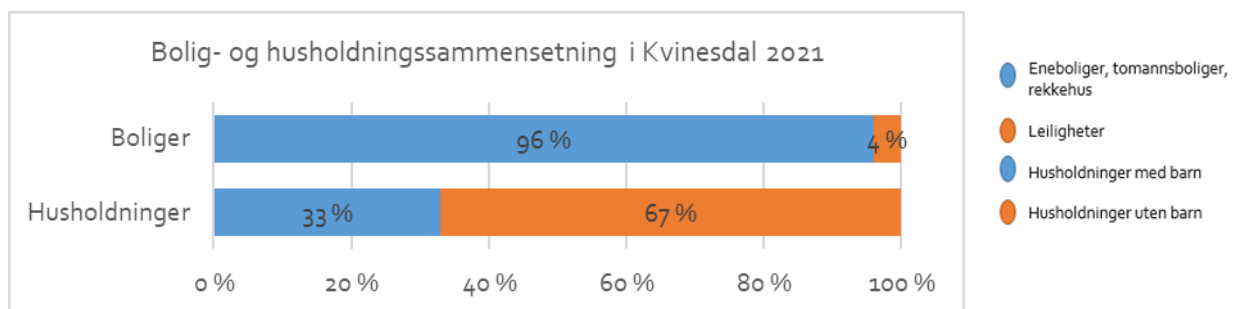
Spørsmålet om hvordan kommuneplanens arealdel kan bidra til å utvikle Kvinesdal til et lavutslippssamfunn berører mange temaer, og vil derfor være en gjennomgående problemstilling i planarbeidet.

4.2 Boligbygging

En kartlegging av boligpotensialet i gjeldende reguleringsplaner fra juni 2021, viste en samlet reserve på 572 boenheter. Med en forventet nedgang i antall innbyggere i planperioden på 260 innbyggere, overstiger reserven behovet i planperioden. Problemstillinger er imidlertid mer kompleks.

I planarbeidet må det sees nærmere på bakgrunnen for størrelsen på boligreserven. Skyldes boligreserven at kommunen har tilrettelagt for boligområder/boligtomter som innbyggerne ikke etterspør eller er det andre forhold som er styrende.

Kommunens boligreserve er først og fremst rettet mot familieboliger (eneboliger, tomannsboliger og rekkehus). Bolig- og husholdningssammensetningen i Kvinesdal viser på sin side en klar overvekt av husholdninger uten barn, se figur 2.

Figur 2: Bolig- og husholdningssammensetning i Kvinesdal per januar 2021 (kilde SSB).

Ubalansen mellom boligsammensetningen og sammensetningen av husholdninger vil forsterkes i årene som kommer grunnet økningen i andelen små husholdninger, noe som blant annet skyldes økningen i andelen eldre. Behovet for mindre boliger må forventes å øke.

Nytenkning i forhold til boligtilbudet i kommunen, både i forhold til lokalisering, utforming og boformer vil være påkrevd for å kunne imøtekomme de endringene som er forventet i befolkningens sammensetning. I arealstrategien er det lagt til grunn at ved utvikling av nye boligområder skal det stilles krav til varierte boligtyper- og størrelser for å sikre en differensiert boligstruktur. Ved revisjon av kommuneplanens arealdel vil denne problemstillingen bli fulgt opp i arbeidet med utforming av nye planbestemmelser. Revisjon av kommuneplanens arealdel omfatter i det vesentlige ikke-sentrumsnære områder i kommunen, og konsentrert boligbygging vil derfor være et mer avgrenset tema i planarbeidet.

4.3 Spredt utbygging i LNF-områdene

Gjeldende arealdel åpner for spredt bolig- og fritidsbebyggelse i landbruks-, natur- og friluftsområdene (LNF-områder) i kommunen.

Det er åpnet for totalt 36 områder med til sammen 233 boliger. Per oktober 2022 er det 217 boliger i rest. Bygging har vært begrenset til 11 av de 36 områdene. Det innebærer at det frem til nå ikke har vært interesse for bygging i 25 av de avsatte områdene.

Når det gjelder fritidsbebyggelse er det åpnet for 29 områder med totalt 142 fritidsboliger. Per oktober 2022 er det 126 i rest. Av det 16 tillatelsene som er gitt, er det flere som gjelder oppføring av bolig.

I arealstrategien fremgår det at det skal legges til rette for spredt boligbygging i LNF-områdene etter kriterier fastsatt i kommuneplanens arealdel.

Områdene avsatt til spredt bygging i gjeldene arealdel er i hovedsak videreført fra arealdelen av 2006. Siden den tid har det vært klargjøringer i lovverket. Dette har betydning for revisjon av kommuneplanens arealdel. Det vises her særlig til rundskriv H-5/18 *Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling*, hvor det fremkommer at det skal gjennomføres ROS-analyse tilsvarende reguleringsplannivå, når kommuneplanens arealdel er siste plannivå, dvs. i de tilfeller der det åpnes for tiltak direkte med hjemmel i planen. Dette gjelder i LNF-områder hvor det tillates spredt bebyggelse uten krav om reguleringsplan.

Plan- og bygningsloven av 2008 åpner for spredt utbygging i LNF-områder gitt at alle nødvendige overordnede avklaringer er gjort i arealdelen. Det er ikke anledning til å skyve konsekvensutredningen over til byggesaksbehandlingen gjennom planbestemmelser til kommuneplanens arealdel, se avsnittet ovenfor. Dette innebærer at der arealdelen åpner for gjennomføring av tiltak direkte med hjemmel i planen, skal det ha vært gjennomført en kartlegging og oppfølging av risiko- og sårbarhetsforhold (ROS-analyse) tilsvarende reguleringsplannivået.

Endringer i bestemmelser til eksisterende områder for LNF spredt, kan medføre krav om konsekvensutredning dersom de endrer tiltakenes virkning på miljø og samfunn. Dette gjelder for eksempel der endringer i bestemmelser åpner for en vesentlig høyere utnyttelse, at kriteriene for lokalisering av bebyggelsen endres vesentlig, eller at de på annen måte vesentlig endrer rammer for utforming, utnyttelse eller andre funksjonskrav.

I juli 2022 varslet Kvinesdal kommunen om mindre endring av bestemmelsene til LNF-områdene i gjeldende arealdel. Bakgrunnen for ønske om endring, er at bestemmelsene ikke åpner for oppføring av garasje, bod og lignende bygninger i tilknytning til boliger og hytter i områder avsatt til LNF spredt. Dette har ikke vært intensjonen bak bestemmelsene. Arbeidet ble avsluttet etter gjennomført høring, da Statsforvalteren i Agder påpekte at det ikke var mulig å vurdere om endringene var av nevneverdig betydning. Noe som er et krav for å kunne foreta mindre endring etter plan- og bygningsloven. Det videre arbeidet med

bestemmelsene ble henvist til revisjon av arealdelen. Områdene avsatt til spredt utbygging i LNF er av en slik størrelse, at det ikke vurderes som mulig å avgjøre om endringer av bestemmelser kan få vesentlige virkning for miljø og samfunn. I veileder om planlegging av spredt utbygging i LNF-områder, fremgår det at områdene som avsettes til LNF spredt bebyggelse ikke bør være større enn at det er mulig å avgrense og utrede hvert enkelt område. Dette for å oppnå sikkerhet om hvilke verdier som blir berørt av eventuelle nye tiltak eller utvidelse av eksisterende.

Basert på dagens regelverk og at det er ønskelig at det skal være lettere å foreta endringer i områdene avsatt til LNF spredt ved senere revisjoner av arealdelen, skal det som del av planarbeidet vurderes:

- a) Om områdene avsatt til LNF spredt bør reduseres i størrelse slik at det er mulig å utrede hvert enkelt område. I tillegg må bruk av plankrav for LNF spredt vurderes som et alternativ til gjennomføring av ROS-analyse tilsvarende reguleringsplannivå. Særlig dersom områdene ikke reduseres vesentlig i størrelse. Det bør også vurderes om områdene bør begrenses til nærmere angitte gårds- og bruksnummer.
- b) Om retningslinjer for dispensasjon kan være et alternativ til å avsette store områder til LNF spredt.
- c) En kombinasjon av alternativ a) og b) der retningslinjer for dispensasjon brukes i ordinære LNF områder og bruk av LNF spredt i områder med kjente eller forventet bruk.

Utstrekningen med muligheter for spredt boligbygging skal ikke reduseres i forhold til det som er lagt opp til i gjeldende kommuneplan

4.4 Næringsarealer

Kommuneplanens arealdel skal tilrettelegge for næringsutvikling i samsvar med kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategien. Dette innebærer at vi skal legge til rette for næringsaktivitet i hele kommune med fokus på:

Attraktive næringsstomter: Arealene må ha kvaliteter som gjør de så attraktive at de tiltrekker seg etableringer og på den måten skaper arbeidsplasser og bidrar til verdiskaping. Virksomheter er ulike, og vil derfor ha ulike behov som igjen påvirker hvilke egenskaper som er viktigst. Det er likevel mulig å peke på noen fellesnevnerne:

- Tilknytning til eksisterende virksomheter og klyngedynamikk
- Fleksible arealer/lokaler som kan tilpasses virksomhetenes behov
- Effektiv tilgang til E39/ny E39
- Tilknytning til knutepunkt
- Tilgang på kraft (særlig for kraftforedlende industri og større næringsetableringer)
- Tilgang på industrivann
- Gode havnemuligheter

Ved en gjennomgang i juli 2021 var det ca. 390 dekar regulerte næringsarealer på land og ca. 90 dekar i sjø. Uregulerte arealer avsatt til næring i kommuneplanens arealdel og kommunedelplaner utgjorde ca. 367 dekar. Oversikten omfatter ikke forretning/kontor og masseuttak.

I planarbeidet bør det vurderes om det bør legges til rette for spredt næringsbebyggelse i landbruks-, natur- og friluftsområdene i kommunen. Dette bør i så fall kun basere seg på konkrete arealinnspill fra berørte grunneiere angitt på gårds- og bruksnummer med avgrensning av det aktuelle området.

Et aktivt og levende landbruk: Kvinesdal kommune er en av de større landbrukskommunene i Agder målt i verdiskaping. Kommunen har en målrettet satsing på landbruket og yter tilskudd til ulike investeringer via avsatte midler til næringsfondet. Jordbrukets viktigste ressurs er dyrka og dyrkbar jord, og denne er i dag under press. I arealstrategien er det lagt til grunn at dyrka og dyrkbar jord kun kan bygges ned når særlig viktige samfunnsmessige interesser ikke kan løses uten omdisponering. Ny arealdel må bidra til å sikre landbruksnæringen forutsigbare rammevilkår ved at kjerneområder for landbruket ivaretas.

Verdiskaping i blå og grønn sektor: Kvinesdal er en middels stor skogkommune i Agder. Vi har mye areal, men en del av arealet er uproduktiv skog, særlig oppe på heiene nord i kommunen. I dalsidene mor sør finner vi mye god skogsmark med høye boniteter. Her foregikk det planting på 50- og 60-tallet og mye av den grana er nå blitt hogstmoden. Dette har gitt grunnlag for storstilt hogst de siste årene. Viktige utfordringer fremover er å sikre at ny skog av god kvalitet kommer opp igjen etter hogstene. Kvinesdal kommune bør ha et potensiale for økt satsing på grønn næring. I ny arealdel er det derfor viktig å sikre god forvaltning av skogbruksarealene.

Kvinesdal kommune ønsker å legge til rette for verdiskaping i blå sektor og Kvinesdal bør kunne legge til rette for økt satsing innenfor blå sektor (maritim og marin virksomhet). I planarbeidet er det derfor ønskelig med arealinnspill fra aktører som ønsker å satse på blå sektor i Kvinesdal slik at det kan avsettes egnede arealer til formålet.

Utover det som er nevnt ovenfor bør det i planarbeidet sees nærmere på eksisterende næringsarealer for å vurdere om arealene er hensiktsmessige og om de kan utnyttes bedre (høyere utnyttelsesgrad) eller til andre formål.

4.5 Areal til offentlig formål

I planstrategien fra 2019 er det lagt til grunn at behovet for arealer til offentlig formål skal vurderes i arbeidet med ny arealdel.

Det er forventet 260 færre kvindøler de neste 12 årene. Samtidig er det forventet en vesentlig endring i befolkningssammensetningen med en økende andel eldre og da særlig andelen over 80 år (kilde SSB). Endringen i befolkningssammensetningen kan gi økt behov for helsebygg og kulturarenaer/møteplasser og mindre behov for barnehager og skoler. I

Helse og omsorg i Kvinesdal mot 2040 er det anslått at behovet for tjenester vil øke med nærmere 69 % til 2040. Selv om målet er at flest mulig skal kunne bo hjemme lengst mulig, vil det være behov for å sikre arealer til nybygg av sykehjem og boliger med bemanning.

Lokalisering av arealer til offentlig formål kan være et verktøy for å styrke prioriterte områder i kommune, jf. beskrivelse av kommunens senterstruktur i arealstrategien. Det er viktig å møte fremtidige behov det behovet er størst. Samtidig bør enkelte offentlige funksjoner ha nærhet til brukerne, for eksempel barnehager og skoler. Det er viktig i størst mulig grad å tilrettelegge for et hverdagsliv med korte avstander for flest mulig. Revisjon av kommuneplanens arealdel omfatter i det vesentlige ikke-sentrumsnære områder i kommunen. Areal til offentlig formål vil derfor være et mer avgrenset tema i planarbeidet.

4.6 Landbruk, naturmangfold og friluftsliv

Kommunen har ansvaret for bærekraftig forvaltning av arealer som er viktige for matproduksjon, naturmangfold, friluftsliv og robusthet mot klimaendringer.

Landbruksområder

3 % av arealene i Kvinesdal er jordbruksarealer. Jordbruket i Kvinesdal består i dag av 21 624 dekar som er i drift (kilde SSB). Landbruksområdene omfatter også skog. Skogen utgjør 51 % av kommunens arealer. Produktive skogsarealer utgjør 240 272 dekar (kilde SSB).

Jordvern er styrket i den nasjonale jordvernstrategien fra 2021. Lokalt står også jordvern sterkere. I arealstrategien i ny samfunnsdel er det nå kun åpnet for nedbygging av dyrka og dyrkbar jord dersom særlig viktige samfunnsinteresser ikke kan løses uten omdisponering. I arealstrategien er det også lagt til grunn at landbruksnæringa skal sikres forutsigbare rammer ved at kjerneområder for landbruk opprettholdes og innføres i områder hvor det er aktuelt. Ny arealdel må følge opp føringene i arealstrategien.

Naturmangfold

Som en kystkommune i den sørvestlige delen av landet setter kystklimaet med milde vintre og forholdsvis kjølige somre sitt preg på naturen. Likevel er gjennomsnittstemperaturen forholdsvis høy sammenlignet med landsdeler som ligger lenger mot nord.

Menneskelig påvirkning på naturen er i dag stor og inngrepsfri natur blir stadig mer sjeldent. Det vil være viktig å bevare natur som er særpreget og sjelden eller er typisk for regionen, men også natur som er knyttet til våtmarksområder, vann og vassdrag og til strandsonen langs sjøen. Myrområder bør også bevares av klimahensyn.

Forekomster av natur med få inngrep, natur i jordbrukets kulturlandskap (slåttemarker, kystlynghei mv.), edelløvskog samt villreinens leveområder er eksempler på verdifull natur.

En bærekraftig arealbruk som gjør at naturmangfoldet bevares også for kommende generasjoner forutsetter at det ved arealplanlegging og utbygging i Kvinesdal kommune foretas vurderinger knyttet til forekomster av utvalgte naturtyper, prioriterte arter,

rødlisterarter, svartelisterarter (ansvar for å forhindre spredning), ansvarsarter, økologiske sammenhenger mv.

I nordøstre del av Kvinesdal er det avsatt et 95,5-km² stort landskapsvernområde som totalt utgjør ca. 4 % av verneområdet Setesdal Vesthei – Ryfylkeheiene. Området utgjør ca. 10 % av kommunens areal. For dette landskapsvernområdet er det utarbeidet «Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei», kalt Heieplanen. I gjeldende arealdel er Heieplanens hensynssoner innarbeidet. Hensynssonene skal videreføres i ny arealdel.

I arealstrategien er det lagt til grunn at viktige naturområder og naturmangfold skal sikres i arealplaner. Dette må følges opp på overordnet nivå i arealdelen gjennom bruk av hensynssoner for særlig viktige og sårbare naturområder.

Friluftsliv

Tilgjengelige naturområder rundt tettstedene er viktige rekreasjonsområder. Disse gir grunnlag for friluftsliv i hverdagen med mulighet for dagsturer, helgeturer samt mosjons- og treningsturer og kan også benyttes i skolens undervisningsopplegg. Slike områder har ofte et nett av merkede stier som gjør ferdslen enklere. Forbindelsene mellom friluftsområdene og tettstedene må sikres på egnet måte i arealdelen. I disse områdene vil det være viktig å avklare forholdet mellom natur, friluftsliv og landbruk. Eksempler her er Refstiheia, Sandsheia og Mellomheia.

Kvinesdal har mange større naturområder. Disse gir gode muligheter for et variert friluftsliv, for eksempel fotturer, sykkelsturer, kanoturer og ulike tematurer knyttet til natur og kultur. Det vil være viktig å bevare større sammenhengende områder som er viktige for friluftslivet, men også korridorer som binder områdene sammen.

Kartlagt og verdsatte friluftsområder i Kvinesdal i samsvar metodikk i Miljødirektoratets veileder må innarbeides i arealplankartet hvor det er relevant. Tilsvarende for løypenettet i sti- og løypeplan for Kvinesdal nord.

Kvinesdal har en del eldre fritidsbebyggelse spredt i ulike deler av kommunen, blant annet fra Kvinesheia i sørøst og nordover til Haddelandsheia. I den senere tid har hyttebyggingen i kommunen i stor grad vært lokalisert til regulerte områder rundt Knaben gruver og Gruvebyen (hyttefelt som Løgeheia, Kvinavegen, Reinshommen og Hattevarden). Fremover vil det være naturlig at størstedelen av nye fritidsboliger oppføres der infrastrukturen og fritidstilbud legger til rette for slik bebyggelse.

4.7 Samfunnsikkerhet og klimatilpasning

Endringer i klimaet påvirker kritisk infrastruktur, næringslivet, natur- og kulturmiljø og befolkningens helse og hverdagsliv.

Klimaprofil Agder (Norsk Klimaservicesenter) beskriver klimaet i fylket fram mot 2100 og sier noe om hvilke klimarelaterte problemstillinger vi står ovenfor. Episoder med kraftigere

nedbør ventes å øke vesentlig både i intensitet og hyppighet. Dette vil stille større krav til overvannshåndteringen. Det forventes flere og større regnflommer, og i mindre bekker og elver må det forventes en økning i vannføringen. Økt nedbørsmengder vil øke faren for jord-, flom- og sørpeskred. Økt havnivåstigning forventes å gi økt stormflonivå.

Gjeldende arealdel har ikke bestemmelser som tar høyde for fremtidige klimaendringer. Det er derfor behov for å utforme bestemmelser som sikrer klimatilpasning. I planarbeidet må det vurderes om det i større grad skal tas i bruk grep som er inspirert av naturens egne måter å håndtere utfordringer på (naturbaserte løsninger).

4.8 Andre temaer og problemstillinger

Planarbeidet vil også omhandle andre temaer som vurderes som viktige i arbeidet med ny arealdel.

Arealplankartet, planbestemmelser og retningslinjer

Gjeldende arealdel er fra 2015. Ut fra erfaringer med bruk av planen som verktøy i regulerings- og byggesaker, er det behov for gjennomgang av plankartet, planbestemmelsene og retningslinjene. Formålet er at ny arealdel skal være mest mulig entydig, overordnet og strategisk for videre detaljplanlegging. I plankartet vil det være behov for en generell gjennomgang av bruken av hensynssoner. I forhold til bestemmelsene vil det særlig være behov for å se nærmere på hvordan disse kan sikre klimatilpasning. Detaljeringsnivå på plankart, bestemmelser og retningslinjer må avklares som del av planarbeidet.

Oppheving av kommunedelplaner

I *Kommunal planstrategi 2019-2023* er det et uttrykt ønske om å forenkle kommunens plansystem ved å redusere omfanget av planer. I planstrategien ble det besluttet at kommunedelplanene for Moi-Sandvatn, Fjotland og Kvinlog skal innarbeides i kommuneplanens arealdel. Dette innebærer at samtidig med at det varsles oppstart av revisjon av arealdelen, varsles det at kommunen vil oppheve disse kommunedelplanene og at arealene som omfattes av kommunedelplanene vil inngå i ny arealdel. Dette innebærer at det vil være mulig å komme med arealinnspill innenfor planavgrensningene til disse kommunedelplanene. Unntak her er kommunedelplan for Fjotland, der hele planområdet inngår i reguleringsplan for Fjotland-Åsemoen (4227_10371988004).

Vurdering av eldre reguleringsplaner

For å sikre et oppdatert plangrunnlag, må kommunene foreta vurderinger av om gjeldende reguleringsplaner skal videreføres ved bruk av hensynssone H910 i kommuneplanens arealdel. Ved innføring av 10-årsregelen i pbl § 12-4 ble det lovfestet at kommunene skulle vurdere innholdet i planene før videreføring, for å avgjøre om de er i samsvar med nasjonale og regionale interesser, jf. pbl. § 11-8 tredje ledd bokstav f).

Ut fra hensynet til likebehandling og konsekvensene for arealforvaltningen, vil det ovenfor innbyggerne være uheldig å videreføre eldre reguleringsplaner som ikke er utbygd, samtidig

som lignende prosjekter i dag blir avslått, eller blir avvist som planforslag av kommunen. Kravet om miljørevisjon er derfor gjort obligatorisk ved bruk av hensynssone H910, jf. pbl § 11-8 tredje ledd bokstav f). Kravet gjelder ikke der kommuneplanens arealdel går foran ved eventuell motstrid, jf. hovedregelen i pbl § 1-5. I disse tilfellene er det tilstrekkelig at arealdelen selv bygger på et forsvarlig kunnskapsgrunnlag, og er vurdert som akseptabelt ut fra lokale, regionale og nasjonale interesser. I den grad eldre reguleringsplaner (uten hensynssone H910) er i konflikt med nye og oppdaterte krav, vil disse bli satt til side av de nye kommuneplanbestemmelsene.

I arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel tas det sikte på å gjennomgå reguleringsplanene. Kvinesdal kommune har over 150 reguleringsplaner så arbeidet vil være omfattende. Et alternativ kan derfor likevel være å vedta ny arealdel uten bruk av hensynssone H910. De gamle reguleringsplanene vil fortsatt gjelde, men bare så langt de ikke er i strid med nytt planverk, jf. pbl § 1-5 og Prop. 121 L (2013-2014) punkt 3.4.3.

Miljørevisjon innebærer ikke krav om ordinær planprosess etter pbl § 12-14. Det er i utgangspunktet tilstrekkelig at kommunen gjøre en overordnet vurdering av reguleringsplanene som skal videreføres med hensynssone H910 opp mot nasjonal og regionale rammer og mål. Ut fra hensynet til medvirkning bør denne vurderingen fremgå av planbeskrivelsen, eller i annet grunnlagsdokument eller som vedlegg til kommuneplanens arealdel.

I *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene*, kapittel 4.3, fremgår det at planprogrammet til kommuneplanens arealdel skal inneholde en vurdering av om hensynet til klimaendringer innebærer behov for å oppheve eller revidere gjeldende reguleringsplaner. Det vurderes som mer hensiktsmessig å vurdere behovet for å oppheve eller revidere eldre reguleringsplaner i selve arbeidet med ny arealdel.

[Hensynet til drikkevann](#)

Kommunen har etter folkehelseloven plikt til å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer god folkehelse. God og trygg vannforsyning er grunnleggende både for samfunnssikkerheten og folkehelsen. Drikkevann, grunnvannsforekomster og nedslagsfelt for drikkevann må sikres gjennom bruk av arealformål, hensynssoner og bestemmelser i arealplaner etter plan- og bygningsloven. Ved revisjon av kommuneplanens arealdel legges det opp til at eksisterende og fremtidige vannkilder for uttak av drikkevann (overflatevann og grunnvann) gis nødvendig beskyttelse gjennom bruk av hensynssoner (sikringssoner) med tilhørende bestemmelser.

5. Arealinnspill

Samtidig med høring av planprogrammet åpnes det for at alle som ønsker det, kan komme med konkrete arealinnspill.

Krav til arealinnspill

Arealinnspill skal sendes inn på eget skjema som vil være tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Standardskjema gir forutsigbarhet, og sikrer tilstrekkelig og lik informasjon om de ulike innspillene. Dette er viktig for å kunne vurdere omfanget av forslag, og klargjøre behovet for utredninger.

I skjemaet må det fylles ut informasjon om blant annet:

Eiendomsopplysninger	<ul style="list-style-type: none"> - Oversiktskart - Kart over området med avgrensning av områder - Gårds- og bruksnummer
Eksisterende arealformål	<ul style="list-style-type: none"> - Formål i gjeldende arealplan, kommunedelplan og/eller reguleringsplan, samt navn på denne - Beskrivelse av dagens bruk av området
Ønsket fremtidig formål	<ul style="list-style-type: none"> - Beskrivelse av ønsket endring med forslag til formål med begrunnelse - Foreslått atkomst - Areal (dekar/m²)
Planer for gjennomføring	<ul style="list-style-type: none"> - Angi når tiltaket er planlagt gjennomført
Måloppnåelse kommuneplanens samfunnsdel	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan arealinnspillet bidrar til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel og de langsiktige arealprinsippene i arealstrategien
Konsekvenser av arealinnspillet	Konsekvenser av innspillet for ulike interesser som landbruk, naturmangfold, landskap, friluftsliv, kulturminner, forurensing, barn og unges interesser, samfunnsikkerhet.

Vurdering av innkomne arealinnspill

Alle mottatte arealinnspill vil bli vurdert opp mot arealstrategien og mål i kommuneplanens samfunnsdel. Arealinnspill som ikke er i samsvar med de langsiktige arealprinsippene kan bli silt bort. Det vil bli fremmet en egen politisk sak om hvilke innspill som tas med i det videre planarbeidet og hvilke som eventuelt siles bort. Alle som sender inn arealinnspill vil få tilbakemelding av resultatet av grovsilingen. Arealinnspill som tas med videre vil bli konsekvensutredet.

6. Kunnskapsgrunnlag og utredningsbehov

I planarbeidet er det behov for å utrede en rekke ulike temaer og problemstillinger for å begrunne de planmessige grep som foreslås. Det er lovpålagt å utarbeide planbeskrivelse, konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse for kommuneplanens arealdel. I planarbeidet vil kommunens egne og andre offentlige myndigheters kartinnløsninger bli brukt. I tillegg kommer de rammer og føringer som det er vist til i kapittel 3.

6.1 Planbeskrivelsen

Plan- og bygningsloven § 4-2 stiller krav om planbeskrivelse. Formålet med planbeskrivelsen er å beskrive planens formål, hovedinnhold og virkninger. Planbeskrivelsen skal gi en

utfyllende beskrivelse av hensikten bak de planmessige grep som er konkretisert gjennom arealplankartet og bestemmelsene.

6.2 Konsekvensutredning og ROS-analyse

I samsvar med forskrift om konsekvensutredninger skal planbeskrivelsen til ny arealdel gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning - av planens virkninger for miljø og samfunn, jf. for øvrig plan- og bygningsloven § 4-2. Det er knyttet tre absolutte krav til konsekvensutredning for kommuneplanens arealdel, jf. § 18 i forskriften:

- Det skal gis en beskrivelse av virkninger for miljø og samfunn av hvert av de nye utbyggingsområdene planen omfatter.
- Den skal inneholde en vurdering av de samlede arealbruksendringene i planen, det vil si hvordan miljø og samfunn blir påvirket av summen av de foreslåtte enkeltområder.
- Det skal redegjøres for hvilke forhold som skal belyses og avklares nærmere i senere regulering av områdene.

Delene av planen som skal konsekvensutredes

Konsekvensutredningen skal bare omfatte de deler av planforslaget som gir rammer for fremtidig utbygging, og som innebærer vesentlige endringer fra gjeldende plan (kalt 0-alternativet). For revisjon av kommuneplanens arealdel vil kravet til konsekvensutredning gjelde:

- a) Nye utbyggingsområder
- b) Endring av utbyggingsformål i gjeldende plan
- c) Åpning for spredt bebyggelse i områder avsatt til landbruks, natur- og friluftsmål
- d) Endring i planbestemmelser som kan ha virkninger for miljø eller samfunn, for eksempel at det åpnes for vesentlig høyere utnyttelse av et område
- e) Båndlegging etter pbl § 11-8 tredje ledd bokstav d) i påvente av senere regulering

Det antas at det særlig vil være punktene a) til og med d), som vil være relevante for konsekvensutredning ved denne revisjonen av kommuneplanens arealdel.

Utredningstemaer og kunnskapsgrunnlag

Konsekvensutredningen skal omfatte temaer kommunen anser som relevante for beslutninger om arealbruk på et overordnet nivå. Det vil si om områdene er egnet til et nytt bygge- og anleggsformål eller økt utnyttelse, og hvilke konsekvenser dette medfører.

Utredningen vil følge metoder angitt i den statlige veilederen T-1493 om konsekvensutredning for kommuneplanens arealdel, og Miljødirektoratets veileder om konsekvensutredning for klima- og miljøtema.

Hvert enkelt område vil bli utredet for seg og samlet i en katalog. Virkningen av de samlede arealbruksendringene i planforslaget vil bli beskrevet overordnet og kvalitativt med konsekvensutredningen av enkeltområdene som grunnlag.

Konsekvensutredningen forutsettes å basere seg på eksisterende kunnskap, temaene beskrevet i kapittel 4, samt kommunale og regionale tematiske planer. Dersom viktig informasjon mangler må denne innhentes. Tema som vil bli belyst fremgår av tabellen under. I planarbeidet kan kommunen avdekke behov for andre utredningstemaer, eller ytterligere kunnskap. Utredningstemaer i tabellen under kan derfor bli endret.

Utredningstemaer og sentrale problemstillinger	Eksisterende kunnskap og kilder	Behov for oppdatering eller supplering av kunnskap
<p>Naturmangfold/biologisk mangfold Prinsippene i naturmangfoldloven skal legges til grunn. Det skal vurderes i hvilken grad forslagene påvirker nasjonalt og regionalt viktige naturtyper, vilt og inngrepsfrie områder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Naturbase kart - Sensitive artsdata - Artskart - Agderkart - Kilden arealinformasjon - Viltart/viltregisteringer gjennomført i arbeidet med ny E39 	<p>Naturtypekartlegging ved behov for ny kunnskap.</p>
<p>Landskap Vurdere konsekvensene forslagene har for sentrale landskapselementer. Nær og fjernvirkninger av forslagene, og konsekvenser av lokalisering for tilgrensede arealer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eksisterende landskapsanalyser for Kvinesdal kommune - Kvinesdal, Verdifulle kulturlandskap fra fjord til hei - Nasjonalt referansesystem for landskap - Norge i bilder 	<p>Landskapsanalyse ved evt. forslag om utbygging i områder med sentrale landskapselementer.</p>
<p>Friluftsliv og nærmiljø Vurdere konsekvensene forslagene har på allmennhetens tilgang til friluftsområder, ferdselsmuligheter, tilgang til nærfriluftsområder og nærmiljø.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sti- og løpeplan for Kvinesdal nord - Friluftskart Kvinesdal - Kartlagte og verdsatte friluftsområder i Kvinesdal - Kulturminneplan for Kvinesdal kommune - Lokalkunnskap 	
<p>Naturressurser - Jordbruk, skogbruk og mineralforekomster Vurdere konsekvensene forslagene har på jord- og skogbruksarealer. Vurdere i hvilken grad forslagene påvirker mineralforekomster av nasjonal og regional betydning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kilden arealinformasjon - Miljøregisteringer i skog (MIS) - Nøkkelbiotoper i skog - Lokalkunnskap - DMF Kart - NGUs mineralforekomster - Historiske bilder (Norge i bilder) 	
<p>Vann og vassdrag Vurdere hvordan vannressursene blir berørt av forslagene, herunder drikkevannskilder og flomfare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Verna vassdrag - Fisk, økosystemer - Vannregion Agder - Vassdragsloven 	
<p>Kulturminner og kulturmiljø</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Askeladden - Kulturminneplan for Kvinesdal 	

Konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø.	<ul style="list-style-type: none"> - kommune - Kvinesdal, Verdifulle kulturlandskap fra fjord til hei - SEFRAK registrering og oversikt over freda bygg 	
Folkehelse Vurdere i hvilken grad forslagene påvirker muligheten for friluftsliv og rekreasjon, muligheten folk har til å gå til og fra skole og jobb, om forslagene medfører støy, støv og annen forurensning, og hvordan trafikksikkerhet er ivaretatt.	<ul style="list-style-type: none"> - Folkehelseoversikt Kvinesdal kommune - Kartlagte friluftsområder - Lokalkunnskap 	
Barn og unge Vurdere hvordan forslagene vil påvirke hensynet til barn og unge. Deres tilgang til lekeområder og trafikksikkerheten for denne gruppen dersom forslagene blir gjennomført.	<ul style="list-style-type: none"> - Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging - Barnas representant - Lokalkunnskap og innspill fra ungdomsråd og elevråd 	
Sosial infrastruktur Vurdere forslagene opp mot viktig sosial infrastruktur som skole, barnehage, andre kommunale tjenester og handel.	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnskap om elevtall og barnehagekapasitet - Lokalisering av handel/service/tjenester - Kommunens kartløsning 	
Teknisk infrastruktur Vurdere forslagenes behov for, og tilgang til teknisk infrastruktur som vei, vann- og avløp, strøm og internett/fiber.	<ul style="list-style-type: none"> - Kartgrunnlag vei, vann- og avløp - Kartgrunnlag elektrisk kraft - Lokalkunnskap 	
Transportbehov Forslagenes virkning på transportbehov og fremkommelighet.	<ul style="list-style-type: none"> - Nasjonal vegdatabank - Den nasjonale reisevaneundersøkelsen - Kollektivruter - Kommunedelplan for trafikksikkerhet 	
Forurensning, energi og klima Hvorvidt forslagene fører til støy og luftforurensning, herunder avbøtende tiltak. Hvorvidt de ulike forslagene påvirker klimagassutslippene. Utslipp knyttet til transport vil være mest aktuelt. Men det kan også være aktuelt å vurdere utslipp knyttet til arealomdisponering.	<ul style="list-style-type: none"> - Støysoner for riks og fylkesveger (ArgGIS) - Luftforurensning - Grunnforurensning, Miljødirektoratet - Grunnlagsrapport til ny samfunnsdel: Grønn kommune - Klimagassutslipp og energiforbruk i Kvinesdal, tall fra 2018 (Agder fylkeskommune, ERA-modellen) 	<p>Vurdere behovet for temakart for støy og luftforurensning.</p> <p>Analyse av klimaeffekter av endret arealbruk og utnyttelsesgrad</p>

<p>Utvikling av kommunesenteret Liknes og lokalsentra Vurdere om nye utbyggingsområder understøtter/bidrar til å styrke vedtatt senterstruktur.</p>	<p>- Vedtatt senterstruktur i kommuneplanens samfunnsdel</p>	
<p>Samfunnsikkerhet Vurdere konsekvensene forslagene har i forhold til problemstillinger knyttet til samfunnsikkerhet og beredskap.</p>	<p>- NVE Atlas - NADAG (nasjonal database for grunnundersøkelser) - Helhetlig ROS-analyse Kvinesdal kommune. - Lokalkunnskap</p>	

Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)

I arbeidet med ny arealdel skal det gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse, jf. plan- og bygningsloven § 4-3. På kommuneplannivå skal det kartlegges hvilke typer fare, risiko eller sårbarhet som kan være til stede og som har betydning for om arealer er egnet til utbygging. Det skal også utredes hvilke eventuelle endringer i risiko- og sårbarhet planlagt utbygging kan medføre. ROS-analysen vil kunne avdekke områder som er utsatt som følge av klimaendringene.

ROS-analyse til kommuneplanens arealdel vil i hovedsak være kartlegging på aktsomhetsnivå (potensiell fare). Bakgrunnen for dette er at det erfaringsmessig eksisterer begrenset kunnskap om de konkrete tiltakene på dette plannivået, og at kunnskap på farenivå (reell fare) kan utdypes på reguleringsplannivå. Kunnskap som avdekkes i ROS-analysen til kommuneplanens arealdel skal følges opp mer detaljert i reguleringsplaner. Der kommunen har kunnskap på farenivå vil denne bli lagt til grunn for ROS-analysen.

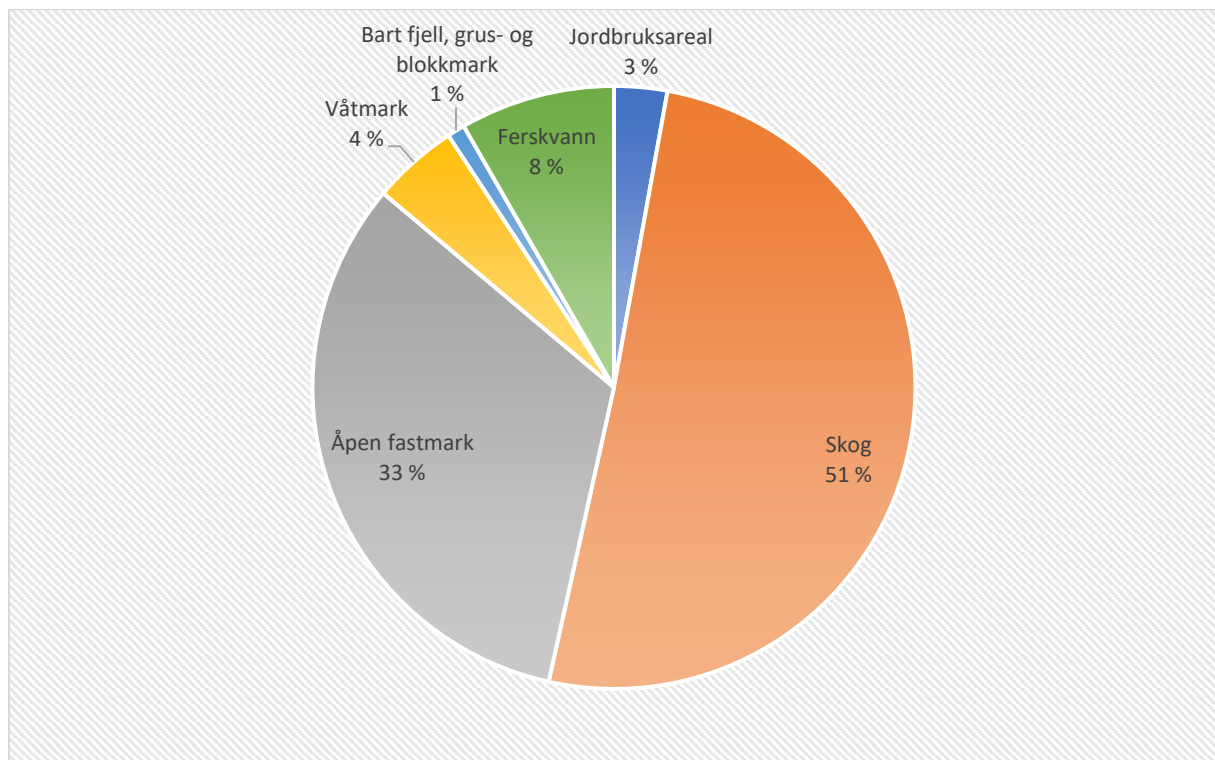
Områder med fare, risiko eller sårbarhet skal avsettes i planen som hensynssoner. I bestemmelsene skal det angis føringer for hvordan disse områdene skal håndteres i videre planlegging.

ROS-analysen skal avstemmes mot kommunens helhetlige ROS som angir kommunens overordnede risikobilde (under revisjon). Kommunen skal se resultatene fra ROS-analysen i sammenheng med plantemaene i kapittel 4 og konsekvensutredningen for øvrig.

6.3 Arealregnskap

Et arealregnskap kan gi oversikt over planlagte endringer i arealdelen, og kan vise hvilke utbyggingspotensial som ligger inne i eksisterende planer. Arealregnskap kan også brukes til å fremheve kvalitetene på arealene som vurderes eller foreslås omdisponert til utbyggingsformål, og bidra til økt bevissthet om konsekvensene av arealendringer.

Ubebygde arealer i Kvinesdal:

Figur 3: Ubebygde arealer i Kvinesdal kommune (kilde SSB, 2021).

Ved revisjon av kommuneplanens arealdel skal Kvinesdal kommune ta i bruk arealregnskap for å synliggjøre hvilke arealressurser som finnes i kommunen og arealregnskapet vil være et verktøy for å vurdere foreslåtte endringer av arealbruken i arealdelen. Det nærmere innhold i arealregnskapet vil måtte avklares som del av planarbeidet.

6.4 Utredningsbehov og analyser

I arbeidet med ny arealdel vil det være behov for utredninger og analyser, utover de lovpålagte, for å kunne vurdere hvilke plangrep som best kan bidra til realisering av kommuneplanens samfunnsdel.

Basert på plantemaene i kapittel 4 tas det sikte på:

- Vurdere hvordan bestemmelser til kommuneplanens arealdel kan tilrettelegge for et lavutslippssamfunn, herunder klimatilpasning.
- Kartlegge behovet for nye boliger, herunder vurdering av boligtyper og lokalisering.
- Kartlegge behov for arealer til offentlige formål, herunder eventuelle arealreserver i gjeldende planer.
- Kartlegge behov for nye næringsarealer for å kunne sikre byggeklare næringsarealer med egnede vegforbindelser. I denne forbindelse utarbeide oversikt over eksisterende næringsarealer og eventuelle arealreserver i disse.
- Kartlegge mineralressurser.

- Vurdere nye føringer for tiltak i LNF-områdene som ivaretar landbruks-, natur- og friluftsverdier og som hindrer ødeleggelse av myr og andre karbonrike områder.
- Avklare bruk av kjerneområde for landbruk.
- Kartlegge og vurdere byggeområder som eventuelt bør tilbakeføres til LNF.
- Vurdere om enkelte LNF-områder med stor overvekt av friluftslivsinteresser bør endres til grønstrukturformål.
- Kartlegge dagens bruk av sjøområdene. Avklare ulike interesser og bruk gjennom arealformål og bestemmelser.
- Avklare utredningsbehov og behov for styringsverktøy knyttet til flom, skred og overvann på overordnet nivå.
- Kartlegge eksisterende og fremtidige drikkevannskilder.
- Vurdere mulige områder/arealer for produksjon av fornybar energi.

7. Planprosessen

Arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel følger saksbehandlingsreglene i plan- og bygningsloven.

7.1 Fremdrift og prosess

Revisjon av kommuneplanens arealdel er et omfattende arbeid som omfatter flere faser. Figur 4 viser hovedfaser og milepæler. Angitte tidspunkt i figuren er et anslag på når prosessen tidligst kan være kommet så langt. Flere faktorer underveis kan gjøre at planprosessen tar lengre tid, og det er derfor vanskelig å si nøyaktig når ny arealdel kan vedtas av kommunestyret.

Figur 4: Fremdriftsplan for revisjon av kommuneplanens arealdel.

Utarbeiding og høring av planprogram

Planprogrammet legger premissene for arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, og alle kan

komme med innspill både når det gjelder utredningstemaer, prosess og medvirkningsopplegg. Basert på innspillene vurderes endringer i planprogrammet før det fastsettes av kommunestyret.

Samtidig med høring av planprogrammet åpnes det for at alle som ønsker det kan komme med arealinnspill, se kapittel 5.

Utarbeiding og høring av forslag til ny arealdel

Utredninger og vurderinger som legger grunnlaget for forslag til ny arealdel gjennomføres i samsvar med planprogrammet. Hovedtyngden av arbeidet vil foregå internt i kommunen. Aktuelle myndigheter, interesseorganisasjoner og næringsliv vil bli involvert etter behov. Forslag til ny arealdel legges så ut til offentlig ettersyn og sendes på høring for å få tilbakemeldinger og innspill som skal gjøre forslaget bedre.

Bearbeiding av planforslag og politisk sluttbehandling

Alle innspill gjennomgås og vurderes. Det forventes innspill fra mange ulike hold, og mange interesser og hensyn skal veies opp mot hverandre. Mengden innspill, eventuelle innsigelser fra statlige og regionale myndigheter og behov for nye utredninger vil avgjøre hvor lang tid denne fasen tar og hvor mye planforslaget må omarbeides. Ved behov for større endringer av planforslaget kan det bli aktuelt med nytt offentlig ettersyn eller begrensede høringer før planforslaget kan sluttbehandles av kommunestyret.

7.2 Organisering

Kommuneplanens arealdel er kommunens viktigste styringsdokument for arealbruk. Revisjonen av arealdelen skal derfor sikres god politisk forankring i alle faser av planarbeidet.

Kommunestyret er kommunens øverste planmyndighet og skal fastsette planprogrammet og vedta kommuneplanens arealdel.

Formannskapet er kommunens kommuneplanutvalg og skal orienteres om sentrale problemstillinger underveis. Formannskapet behandler planprogrammet før og etter høring, førstegangsbehandler planforslaget før offentlig ettersyn og innstiller til planforslag overfor kommunestyret.

Politisk arbeidsgruppe (oppnevnes av kommunestyret) skal være bindeleddet mellom administrasjonen, som har ansvaret for utarbeidelse av forslag til ny arealdel, og formannskapet. Politisk arbeidsgruppe skal ivareta kommunens interesser innen arealpolitikken.

Oppsummering av den politiske og administrative organiseringen av planarbeidet:

Politisk organisering	Administrativ organisering
Kommunestyret <ul style="list-style-type: none"> • Fastsetter planprogram • Vedtar kommuneplanens arealdel 	Kommunalsjef for samfunnsutvikling <ul style="list-style-type: none"> • Fatter overordnede administrative beslutninger underveis • Dialog, samordning og informasjon til formannskapet og politisk arbeidsgruppe
Formannskapet <ul style="list-style-type: none"> • Treffer formelle beslutninger underveis i planprosessen • Innstiller ovenfor kommunestyret • Dialog med politisk arbeidsgruppe • Orienteres om sentrale problemstillinger underveis 	Kommuneplanlegger og faglig arbeidsgruppe <ul style="list-style-type: none"> • Leder og koordinere det løpende planarbeidet • Drøfter og avklarer overordnede problemstillinger med kommunedirektøren • Intern arbeidsgruppe med fagpersoner fra plan og miljø virksomheten
Politisk arbeidsgruppe <ul style="list-style-type: none"> • Informasjon, drøftinger og innspill underveis • Dialog med formannskapet og administrasjonen 	Referansegruppe <ul style="list-style-type: none"> • Øvrige kommunale virksomheter

7.3 Medvirkning og kommunikasjon

Kvinesdal kommunen har et uttrykk mål om innbyggerinvolvering i samfunnsutviklingen. I tillegg kommer bestemmelsene i plan- og bygningsloven som stiller krav til medvirkning og åpenhet i planprosesser.

Ulike grupper skal gis mulighet til å medvirke. Profesjonelle aktører som offentlige myndigheter, næringsliv og fagmiljøer, har gode forutsetning for å følge med på planprosessen og komme med innspill knyttet til sine interesser. Innbyggerne i form av folk flest og ulike typer lag og foreninger er i mer varierende grad kjent med fagområdet og denne typen planprosess. Kvinesdal kommune ønsker å legge til rette for medvirkning tilpasset alle grupper, og særlig fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, deriblant barn og unge.

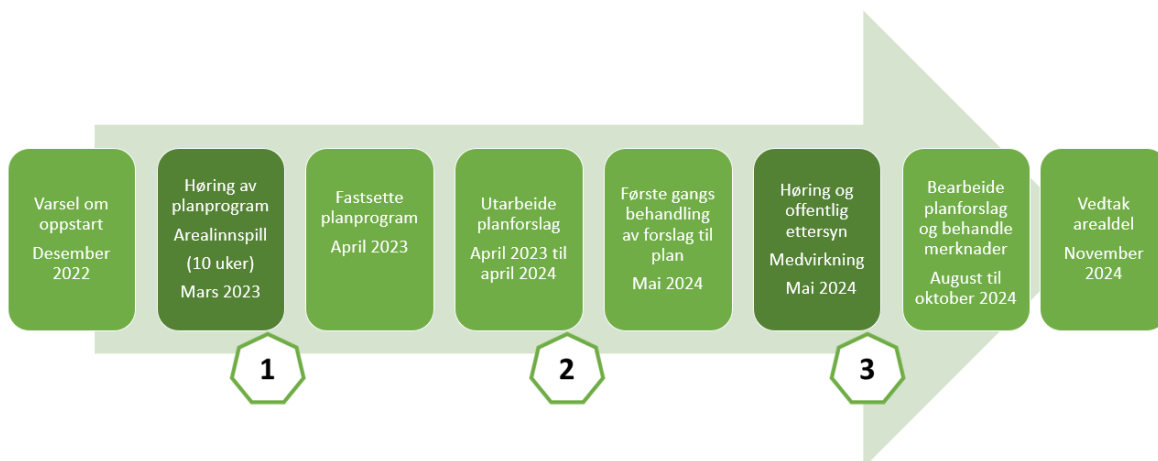
Medvirkning i planarbeidet vil finne sted i tre faser:

Fase 1: Varsel om planoppstart med høring av planprogram og arealinnspill

Fase 2: Planfasen, utredning og utvikling av planløsninger med eventuelle alternativer

Fase 3: Planbehandling, høring og offentlig ettersyn av planforslaget med eventuelle alternativer

Tidspunktene for medvirkning i planprosessen er vist i figur 5.

Figur 5: Tidspunkt for medvirkning i revisjon av kommuneplanens arealdel.

Fase 1: Varsel om planoppstart med høring av planprogram og arealinnspill

Oppstart av arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel varsles samtidig med at planprogrammet blir sendt på høring og invitasjon til å komme med arealinnspill.

Formål	Medvirkningsaktiviteter
Få innspill til: <ul style="list-style-type: none"> • Prosessen • Tema som bør utredes • Planer for ny eller endret arealbruk (arealinnspill) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontakt med de kommunale medvirkningsrådene om planarbeidet, videre prosess og mulighet for å medvirke • Dialog med talsperson for barn og unge • Informasjon til innbyggerne, grunneiere, næringslivet og andre som blir direkte berørt • Regionalt planforum

Fase 2: Planfasen, utredning og utvikling av planløsninger med eventuelle alternativer

I planfasen utarbeides forslag til ny arealdel. Det skal tilrettelegges for medvirkningsaktiviteter som har til formål å bidra til å belyse konkrete temaer og problemstillinger og innhente tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag.

Formål	Medvirkningsaktiviteter
Innhente kunnskap og synspunkter for å kunne utarbeide planforslag	<ul style="list-style-type: none"> • Medvirkningsaktiviteter for ulike grupper for å drøfte ulike faglige problemstillinger • Kontakt med grunneiere, frivillige organisasjoner, næringslivet, trossamfunn og andre som blir direkte berørt

Fase 3: Planbehandling, høring og offentlig ettersyn av planforslaget med eventuelle alternativer

I denne fasen legges forslag til ny arealdel ut på høring. Det vektlegges å informere om planforslaget, og det skal være enkelt å komme med innspill.

Formål	Medvirkningsaktiviteter
Innhente merknader til planforslaget	<ul style="list-style-type: none"> • Det tilrettelegges for bred medvirkning i høringsperioden • Dialog med de kommunale medvirkningsrådene om relevante deler av planforslaget • Kontakt med grunneiere, frivillige organisasjoner, næringsliv og andre som blir direkte berørt • Regionalt planforum

Medvirkningsformer

Det vil bli tatt i bruk ulike former for medvirkning i planarbeidet. Noen medvirkningsaktiviteter vil være tilgjengelige for alle, men det vil også bli gjennomført egne møter med offentlige myndigheter, foreninger og interessegrupper. Det skal tilstrebes at materialet som utarbeides er lett tilgjengelig og forståelig. Kunnskap innhentet gjennom medvirkningsarbeid i arbeidet med ny samfunnsdel vil også bli lagt til grunn for planarbeidet.

Under er en oversikt over ulike medvirkningsformer og arenaer. Mer konkrete former og aktiviteter blir avklart i planprosessen.

Varsel og skape oppmerksomhet

- Lokalavis: Vil bli benyttet for å varsle om oppstart av planarbeidet og høring av planprogrammet, og ved høring av planforslaget (lovpålagt).
- Sosiale media: Vil bli benyttet for å varsle om arbeidet som i avisene, og til å varsle om åpne møter og andre muligheter for medvirkning.
- Fysiske informasjonspunkt: Det vil bli informert om planarbeidet på steder hvor folk møtes til vanlig som f.eks. på kino, bibliotek, butikker og lignende. Formålet er nå flere innbyggere, også de som til vanlig ikke følger med på slike planprosesser i sosiale media eller lokalavisa.

Informere, ha dialog og ta imot innspill

- Kommunens hjemmeside med egen fane for ny arealdel skal benyttes gjennom hele planprosessen for å gjøre informasjon om planen og planprosessen lett tilgjengelig for mange. Hjemmesiden vil også være en viktig portal for å kunne komme med innspill.
- Informasjonsmøter som er åpne for alle vil bli arrangert for å informere om planprosessen muntlig.
- Åpne kontordager er tenkt gjennomført i forbindelse med høring av planprogram og planforslag. Her vil man kunne få svar på spørsmål og få veiledning knyttet til å komme med arealinnspill.
- Dialogmøter med offentlige myndigheter, foreninger og interessegrupper.